POSTI- JA TELEHALLITUKSEN

KIERTOKIRJEKOKOELMA

1983 **Nro 1**

Nro 1

Kiertokirje

Pääjohtaja Pekka Tarjanteen uudenvuodentervehdys
posti- ja telelaitoksen henkilökunnalle

Vaiherikas vuosi 1982 on takanapäin. Se tulee jäämään mieleen useimmille meistä ulkonaisesti rauhallisena, työntäyteisen aherruksen vuotena. Me posti- ja teleläiset olemme rakentaneet tietoliikenneverkkojamme asiakkaitamme yhä paremmin ja varmemmin palveleviksi, rasvanneet kitkakohtia yhä joustavammin toimiviksi ja ylläpitäneet kukin paikallamme maamme tietoliikenteen palveluja korkealla kansainvälisellä huipputasolla. Monta tapahtumaa on kirjattu kultakirjaimin historian lehdille, mutta vähemmälle huomiolle on jäänyt se uurastus, jonka parissa ammattitaitoinen ja alansa hallitseva henkilöstömme on päivätyönsä puurtanut. Joku on sanonut osuvasti, että sodassa suurimmat sankariteot ovat aina jääneet mitaleitta. Sama pätee myös rauhanaikana. On syytä muistaa, että laitoksemme saavutukset ovat yksittäisten, henkilökohtaisten työpanosten summa. Työvoimavaltaisena, maan suurimman työnantajan nimeä kantavana yrityksenä meidän tulee aina muistaa myös näiden yksittäisten työpanosten merkitys. Me olemme kuin orkesteri: onnistuneen lopputuloksen edellytys on, että kukin osaa soittaa oikein ja tunteella nuottinsa.

On syytä muistaa, että ovatpa orkesterin kunkin soittajan henkilökohtaiset ominaisuudet miten pitkälle kehittyneet tahansa, lopputuloksen kannalta keskeisintä on, miten kaikki osaset pelaavat yhteen. Jos oikeita säveliä ei löydy, on lopputuloksena kakofonia, pelkkä epäsointuinen meteli.

Yrityksissä on tilanne aivan sama. Vain yhtenäinen, oman työnsä arvon ja arvostuksen tunnustava yritys voi parhaiten taistella ulkoapäin tulevia paineita vastaan. Sen yhteisen sävelen löytämisessä avainasemassa ovat niin orkesterin kuin äänenkin johtajat.

Olen aiemmin yrityksemme toimintaedellytyksistä puhuessani useampaankin otteeseen puhunut toimintaamme säätelevästä valtionhallinnon rautakourasta. Nyt tuo rautakoura tuntuu puristavan kurkustamme tiukemmin kuin pitkään pitkään aikaan. Meillä on selviä nielemisvaikeuksia. Jopa niin, että valtion turvattuna pidetyn, pitkän mutta kapean leivän saanti on uhanalaisena.

Päättyneen vuoden taloudellinen tuloksemme osoitti laitokselle ylijäämää noin 300 miljoonaa markkaa. Vuoden 1983 tuloksen arvio on samaa luokkaa. Ylijäämästä huolimatta rautakoura on iskenyt nyt kiinni laitoksemme investointeihin. Valtion vuoden 1983 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa on meille osoitettu investointimääräraha, joka on lähes kolmanneksen pienempi kuin edellisinä vuosina.

Tarpeemme ovat puolestaan lisääntyneen liikenteen ja tekniikan murrosvaiheen vuoksi entisestään kasvaneet.

Vuoden 1983 investointiemme rahoitustarve on vähintään 150 miljoonaa markkaa suurempi kuin budjetissa osoitettu. Erotus on siis noin puolet viime vuoden ylijäämästämme. Tavallisen kansalaisen on vaikea ymmärtää byrokraattien ajatuksia. Normaalin yrityksen olisi helppo kattaa puuttuva rahoitus edellisen vuoden ylijäämätuloilla. Valtiollapa se ei käykään! Ylijäämä on eri kasassa kuin menoihin varatut rahat ja kasoja ei saa keskenään sekoittaa! Tämä jäykkä ajattelumalli merkitsee toteutuessaan parille tuhannelle asentajallemme lomautusuhkaa ja ennen kaikkea asiakkaillemme palvelutasomme heikentymistä.

Postiasemille jakelu no 1

Tämä asetelma on oivallinen esimerkki siitä, mitä valtionhallinnon rautakouralla olen tarkoittanut. Nyt olisi vihdoinkin aika toteuttaa uudistus, jolla turvattaisiin posti- ja telelaitokselle oikeus itse järjestää ja päättää toimistaan ja varainkäytöstään meille osoitettujen rajojen puitteissa siten, että voisimme toimia normaalin terveen liikelaitoksen tavoin. Itse me joudumme vastaamaan teoistamme niin asiakkaillemme kuin esivallallemmekin. Annettakoon siis meidän itsemme myös päättää, miten me toteutamme meille asetetut tavoitteet. Pyyntö ei todellakaan ole kohtuuton.

Viime aikoina olemme saaneet tuta myös toisenlaisen kouran olemassaolon. Lainvalvojien pitkä käsi on laajalti tarrannut virkamiesten olkaan. On tehty pidätyksiä ja kuulusteltu väärinkäytöksistä. Toimenpiteet ovat koskettaneet myös posti- ja telelaitosta. Aiheesta on oltu hämmästyneitä ja hämmentyneitä. Moni on kysynyt itseltään: Missä kulkee normaalin kanssakäymisen raja, missä tulee vastaan lahjonta?

Keskustelun tuloksena saamme toivottavasti selkeyttäviä säännöksiä, rajoja ja ohjeita. Me posti- ja telelaitoksessa työskentelemme kilpailutilanteessa toimivassa liikelaitoksessa. Meillä tulee olla mahdollisuudet kanssakäymiseen asiakkaidemme ja sidosryhmien kanssa kuten muillakin liikelaitoksilla.

Virkamiehet eivät varmasti ole heikompia kuin muut kansalaiset! Ainakin minä olen edelleen valmis luottamaan virkamieheen ja hänen lujuuteensa ja puolueettomuuteensa. Jos jonkun osoitetaan tieltään hairahtuneen on syytteet tutkittava ja syyllisiksi havaittaessa he saakoot asianmukaisen rangaistuksensa. Jos valtionhallinnossa työskentelevän parinsadan tuhannen joukosta sellaisia jokunen löytyy, ei syytteitä pidä yleistää koko henkilöstöä koskeviksi.

Vaikka tällaisiin periaatteellisiin kysymyksiin viime vuoden aikana törmättiin useampiinkin, mennyt vuosi oli ennen kaikkea liikenteellisesti edelleen hyvän kasvun kautta. Posti- ja telelaitoksen hoitaman tietoliikenteen reaalituloilla mitattu volyymin kasvu oli ennakkoarvioiden perusteella vuoden 1982 aikana noin 7 %. Luku on pari prosenttiyksikköä vuoden 1981 kasvua pienempi. Jos kuitenkin otamme vertailukohteeksi vuosien 1971—1981 keskimääräisen tietoliikenteen kasvun, joka oli 6,8 % vuodessa, voidaan mennyttä vuotta pitää keskimääräisen kasvun vuotena.

Postiliikenne kasvoi runsaat 4 % ja teleliikenne noin 9 %. Postiliikenteen kasvu jää kaksi prosenttiyksikköä kolmen edellisen vuoden keskimääräistä kasvua pienemmäksi, samoin teleliikenteen kasvu. Maamme taloudellinen tila on siis viime vuonna heijastunut myös tietoliikenteen puolelle.

Laitoksemme taloudellinen tulos oli täysin tyydyttävä. Osin siihen vaikutti tariffien nousu. Postiliikenteen tariffit nousivat joulukuusta 1981 joulukuuhun 1982 yhteensä 12,6 %. Samana aikana teleliikenteen tariffit nousivat 8,8 %. Yhdessä nämä muutokset nostivat posti- ja telelaitoksen hoitaman tietoliikenteen tariffi-indeksiä 10,4 % tarkasteluvälin aikana.

Laitoksemme kokonaistulot on arvioitu kasvaneen edellisestä vuodesta noin 16 % eli 4,3 mrd markkaan. Kustannusten nousu oli 11 % ja käyttömenojen volyymin kasvu yli 2 %. Tärkeintä on kuitenkin todeta, että koko laitoksemme tuottavuus nousi noin 4 % ja työn tuottavuus noin 5 %. Tästä saamme ylpeillä ja tästä kuuluu kiitos ennen kaikkea henkilöstölle, jokaiselle meistä.

Posti- ja telelaitoksen tilinpäätöksen vuodelta 1982 arvioidaan muodostuvan noin 300 miljoonaa markkaa ylijäämäiseksi. Tämä merkitsee 9 %:n korkoa käyttö- ja vaihto-omaisuuteemme sidotulle pääomalle. Postitoimen talouden tasapainottamisohjelma on purrut: alijäämäisyyttä on kurottu kiinni yli 30 miljoonalla markalla. Alijäämäisyyttä jäi nyt vuoden 1982 aikana noin 100 miljoonaa markkaa. Teletoimen ylijäämä näyttää muodostuvan 120 miljoonaa vuoden 1981 vastaavaa suuremmaksi eli 400 miljoonaksi markaksi.

Teletoimen piirissä jatkuivat vuoden 1982 aikana posti- ja telelaitoksen ja toimiluvan varaisten puhelinlaitosten välistä työnjakoa koskenut keskustelu. Keskustelua ryydittämään saatiin myös toimenpiteistämme tehtyjä valituksia koskeneita korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiä. Osaltaan ne selkeyttivät tilannetta ja keskustelua, mutta ratkaisua itse ongelmaan ne eivät tuoneet. Uutta lainsäädäntöä kaivataan entistä kipeämmin.

Posti- ja telelaitos on voimassa olevien säännösten mukaan vastuussa koko maamme teletoimen kehittämisestä. Vaikka käytännön puhelinliikenteen hoito on eräillä alueilla uskottu toimiluvan varassa toimiville puhelinlaitoksille, on meidän tehtävämme valvoa niidenkin toimintaa ja vastata valtakunnallisesti tietoliikenteen kehittämisestä. Kun meillä on tällainen vastuu, me emme voi jäädä sivustakatsojiksi, kun toimilupalaitokset aste asteelta pyrkivät vyöryttämään itselleen lisää toimialaa. Me emme voi katsella vain sivusta, kun puhelinverkossa ryhdytään toteuttamaan sellaisia toimintoja, joita toimiluvan ehtoihin ei ole sisällytetty. Me emme voi katsoa sivusta, kun tietoliikenteen hoidon järkevän toteuttamisen sijasta ainoaksi vaihtoehdoksi halutaan jättää moninkertaisten paikallisverkkojen rakentaminen. Me emme voi katsoa sivusta, kun kotimaisia riitoja korostamalla tasoitetaan tietä ulkomaiselle ryntäykselle maamme tietoliikenteen kentälle. Tietoliikenteen hoidon tulee tapahtua suomalaisin ehdoin. Me emme myöskään voi hyväksyä alueellisten monopolien rakentamista ilman tilaajille annettavaa valinnan vapautta. Me emme voi hyväksyä sitä, että epätasa-arvoa entisestään lisätään, kermankuorinta sallitaan ja haja-asutusalueita syrjitään.

Teletoimen hoidosta käyty keskustelu on vuonna 1982 tallannut paikallaan. Itse olennaisimpaan kysymykseen, uuteen telelainsäädäntöön, ei pitkään aikaan ole tuotu mitään uutta. Eri osapuolten kannat ovat olleet selvillä, tarvittavaa pohja-aineistoa on koottu riittämiin. Tilanne on ollut kypsä konkreettisia toimenpiteitä varten jo pitkään. Pallo on ollut poliittisella päätöksentekijällä. Pallo on syytä panna liikkeelle ja lopettaa asioiden hautominen. Järkevän toiminnan turvaamiseksi on telelakikysymyksessä saatava ratkaisu aikaan. Koko ajan on varsinaisena kärsivänä osapuolena ollut asiakas. Ja kaikkein vähiten asiakkaille on tällä kärhämällä syytä vierittää hankaluuksia.

Teletoimessa on keskinäisen työnjaon epäselvyyksistä huolimatta eletty rakennuskautta. Kehitystä on tapahtunut koko vuoden ajan. On otettu käyttöön NMT-verkko ja uusia digitaalisia kaukokeskuksia, rakennettu suuryhteisantennijärjestelmiä ja videotexiä sekä viety muutenkin laajalla rintamalla kehitystä eteenpäin. Näin pitääkin ja suunta jatkukoon siinä määrin kuin määrärahat myöten antavat.

Erityisellä ilolla olen pannut merkille, että telepiireissä on aktivoitu perustamaan asiakasneuvottelukuntia. Tällä hetkellä neuvottelukunnat on perustettu jo viiteen telepiiriin ja jatkoa on tulossa. Asiakasneuvottelukunnan keskeisenä tehtävänä on nimenomaan tuoda entistä paremmin asiakaskuntamme mielipiteet laitoksemme tietoon ja toiminnassa huomioon otettaviksi. Tänä päivänä uusi tekniikka mahdollistaa mitä moninaisimmat telepalvelut ja meidän laitoksessamme on tietoa ja taitoa ottaa ne käyttöön. Asiakkaiden tarpeista riippuu nyt, mitkä uusista palveluista valitaan käyttöön otettaviksi ja mitkä palveluista jätetään pysyvästi palveluvalikoimaamme. Laitoksemme toiminta perustuu palveluhenkeen. Meidän on ohjattava toimintamme sinne, missä palvelujamme kaivataan.

Postitoimessa on eletty huomattavasti rauhallisempaa vuotta. Tämä ei merkitse kuitenkaan sitä, etteikö olisi työskennelty tehokkaasti ja luotu myös uutta. Postin kulkunopeus ja -varmuus on ollut hyvä. Toimintoja on järkiperäistetty ja aktiivisesti on ajateltu myös huomispäivää. Käytännön esimerkkeinä postitoimen työsaralta on syytä mainita postitoimen toimipaikkapolitiikkaa koskevien periaatteiden vahvistaminen. Tehdyillä päätöksillä pyritään jatkossakin turvaamaan postipalvelujen tehokas saanti erityisesti haja-asutusalueilla.

Toinen merkittävä postitoimen periaatteellinen ratkaisu on sisältynyt tehtyihin päätöksiin kirjelähetysten luokitusuudistuksesta. Tavoitteena on toteuttaa uudistus vuoden 1984 alkupuolella.

Laitoksen sisällä on myös tehty monia merkittäviä päätöksiä. Henkilöstön osallistumisjärjestelmiä on kehitetty, vaikka tällä rintamalla ei olekaan edetty siinä määrin kuin toivoimme. Syytä lienee sysissä jos sepissäkin. Alkaneen vuoden toivomuslistan kärkipaikoille onkin syytä sijoittaa toivomus virastodemokratian kehittämisestä. Ei myöskään olisi pahitteeksi, jos meistä itse kukin aloittaisi uuden vuoden puhaltamalla vähän hehkua lisää HEPO-henkeen ja katsomalla sen jälkeen ympärilleen. Paljon on sellaista, joka ei edellytä uusia säännöksiä.

Kannattaa pitää mielessä, että hoitamamme tietoliikenteen sektori on tärkeä ja merkittävä. Se vaatii meiltä jokaiselta paljon. Se vaatii ennen kaikkea yhteistyöhenkeä. Kukaan meistä ei selviä yksinään. Hyvä yhteistyöhenki muodostuu luottamuksesta toinen toiseemme. Me jokainen arvostamme omaa työtämme. Arvostakaamme myös toinen toistemme työpanosta ja ammattitaitoa. Jos me emme itse luota toisiimme, voivatko silloin ulkopuoliset luottaa meihin? Kuluneen vuoden hyvä toiminta ja menestymisemme työssämme osoittavat, että työmme on ollut luottamuksen arvoista.

Kiitän lämpimästi jokaista laitoksemme henkilökuntaan kuuluvaa hyvästä työpanoksesta ja toivotan koko posti- ja telelaitoksen henkilökunnalle hyvää ja menestyksellistä uutta vuotta.

Helsingissä tammikuun 1. päivänä 1983.

Pääjohtaja

Pekka Tarjanne

Valtion painatuskeskus/Kirjapaino Aa osakeyhtiö Helsinki 1982